

Vergaderjaar 2021–2022

36 045

Situatie in de Oekraïne

28 676

NAVO

Nr. 107

BRIEF VAN DE MINISTERS VAN DEFENSIE EN VAN BUITEN- LANDSE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 19 augustus 2022

De oorlog in Oekraïne duurt voort. Nederland blijft zich inzetten om, samen met internationale partners, Oekraïne waar mogelijk te steunen. Dit is een proces van de lange adem, vergt vastberadenheid en heeft ook een prijs, die we bereid moeten zijn te betalen. Want de urgentie van deze steun is en blijft hoog. Het Nederlandse kabinet acht het onverminderd van belang om waar mogelijk bij te blijven dragen aan de Oekraïense zelfverdediging. Daarnaast levert Nederland een actieve militaire bijdrage aan de versterking van de collectieve verdediging van het bondgenootschappelijk grondgebied, met name aan de oostflank. Dit in het licht van de verslechtering van het dreigingsbeeld die is ontstaan als gevolg van de invasie van Oekraïne door de Russische Federatie.

In deze brief informeren wij uw Kamer over recente Nederlandse inspanningen gericht op de militaire steun aan Oekraïne en de inzet in NAVO-verband. Deze brief is opgesplitst in twee delen en behandelt de volgende onderwerpen:

I. Steun aan Oekraïne

- Nederlandse bijdrage aan training van Oekraïense militairen in het Verenigd Koninkrijk (VK);
- Nederlandse bijdrage aan kleinschalige training van Oekraïense militairen op diverse locaties buiten Oekraïne;
- Coördinatie internationale militaire steun aan Oekraïne.

II. Nederlandse bijdrage aan de versterking van de NAVO

- Aanstaande verlenging inzet personeel van de Nederlandse Patriotinzet in Slowakije;
- Start van de inzet van 11 Luchtmobiele Brigade in Roemenië;
- Aansluiten Zr.Ms. Vlaardingen bij de *Standing NATO Mine Countermeasures Group 2* (SNMCMG2).

Uw Kamer wordt begin september in een separate Kamerbrief, zoals gebruikelijk vertrouwelijk, geïnformeerd over de laatste stand van zaken omtrent de levering van militaire goederen aan Oekraïne.

I. Steun aan Oekraïne

In onderstaande paragraaf wordt u geïnformeerd over de Nederlandse bijdragen aan de training van Oekraïense militairen in het Verenigd Koninkrijk en aan de kleinschalige training en opleiding van Oekraïense militairen buiten Oekraïne. Daarnaast wordt u geïnformeerd over de Nederlandse inbreng in recente internationale overleggen over de steun aan Oekraïne: de *Ukraine Defence Contact Group* (UDCG) van 20 juli jl. en de Kopenhagen conferentie voor Noord-Europese landen op 11 augustus 2022.

Nederlandse bijdrage aan training van Oekraïense militairen in het VK

Het VK is begin juli 2022 gestart met een opleidingsprogramma voor Oekraïense militairen (*operatie Interflex*) gericht op het snel en grootschalig trainen van Oekraïense eenheden. Het VK heeft aan internationale partners, waaronder Nederland, gevraagd om een bijdrage aan dit programma te leveren. Het VK verzocht Nederland specifiek om een trainingseenheid, inclusief stafcapaciteit, die vanaf eind augustus 2022 een basistraining kan verzorgen aan Oekraïense rekruten op een vaste locatie in het VK. Het Ministerie van Defensie heeft op 15 juli jl. bekendgemaakt een personele bijdrage aan dit Britse trainingsprogramma te willen leveren.

Opzet trainingsprogramma

Het VK wil gedurende een periode van anderhalf tot twee jaar, elke vier maanden, tot maximaal 10.000 Oekraïense militairen opleiden. Lichteningen nieuwe Oekraïense rekruten, aangevuld met meer ervaren Oekraïense militairen, volgen gedurende vijf weken een militair trainingsprogramma op verschillende locaties in het VK. Het trainingsprogramma bestaat uit zes onderdelen: tactische training, wapenleer en schietopleiding, medische zorg, omgang met explosieven, humanitair oorlogsrecht en de omgang met cyberdreiging. Canada, Denemarken, Finland, Nieuw-Zeeland en Zweden hebben een personele deelname toegezegd. Het VK voert op dit moment daarnaast gesprekken met een aantal andere landen over een bijdrage aan het trainingsprogramma.

Kabinetsstandpunt

Het kabinet acht het van groot belang om actieve steun te verlenen aan de versterking van de Oekraïense strijdkrachten. Inzet is om de Oekraïense strijdkrachten door deze grootschalige training te versterken en te moderniseren. Met deze militaire inzet wordt bovendien de nauwe samenwerkingsrelatie tussen Nederland en het VK verder verdiept.

Nederlandse bijdrage

Militairen van de 13 Lichte Brigade van de Koninklijke Landmacht verzorgen in de periode van september tot en met november 2022 training aan twee lichteningen Oekraïense militairen, elk voor vijf weken. Het gaat om training op het gebied van tactische- en schietvaardigheid, medische zorg en humanitair oorlogsrecht. Een beperkt aantal stafofficieren versterkt daarnaast de Britse coördinerende staf van het opleidingsprogramma.

De Nederlandse bijdrage in deze eerste trainingsperiode omvat in totaal circa 90 militairen. Het definitieve aantal militairen is afhankelijk van de beschikbare faciliteiten en het uiteindelijke opleidingsprogramma, dat het VK op dit moment nog deels in ontwikkeling heeft. Vanwege de korte

inzetduur heeft de geplande inzet geen significante gevolgen voor de operationele gereedheid van de Nederlandse krijgsmacht.

Financiering

De additionele uitgaven die gemoeid zijn met de Nederlandse inzet in het VK voor een periode van drie maanden worden geraamd op € 7 miljoen. Deze kosten worden gefinancierd uit het Budget Internationale Veiligheid (BIV).

Toekomstige bijdrage

Nederland spreekt met het VK over een in omvang vergelijkbare bijdrage door het Korps Mariniers in de periode van januari 2023 tot en met maart 2023. Uw Kamer wordt geïnformeerd over ontwikkelingen rondom het opleidingsprogramma en een eventuele additionele Nederlandse bijdrage hieraan.

Nederlandse bijdrage aan kleinschalige training van Oekraïense militairen

Verschillende partnerlanden verzorgen op diverse locaties buiten Oekraïne, kleinschalige specialistische opleiding en training voor Oekraïense militairen. Op verzoek van deze landen dragen Nederlandse militairen hieraan bij. Om operationele redenen kan niet meer informatie worden gegeven. De kosten voor de inzet van deze training buiten Oekraïne worden gefinancierd uit het Budget Internationale Veiligheid (BIV). Kosten worden geschat op € 250.000. Vanwege de steeds korte inzetduur heeft de geplande inzet geen significante gevolgen voor de operationele gereedheid van de Nederlandse krijgsmacht.

Coördinatie internationale militaire steun aan Oekraïne

Nederland en internationale partners spraken over de coördinatie van (militaire) steun aan Oekraïne tijdens de *Ukraine Defence Contact Group* (UDCG) op 20 juli jl. en tijdens een door Denemarken en het VK georganiseerde bijeenkomst voor Noord-Europese landen in Kopenhagen op 11 augustus 2022.

Ukraine Defence Contact Group, 20 juli 2022

Op 20 juli jl. vond, onder voorzitterschap van de Amerikaanse Minister van Defensie Austin, een virtuele bijeenkomst plaats van de UDCG. Deze groep van meer dan 45 gelijkgestemde landen kwam voor de vierde keer samen, op het niveau van de Ministers van Defensie, om te spreken over coördinatie rond de militaire steun aan Oekraïne voor de korte en de langere termijn. Doel hiervan is om Oekraïne verder te steunen in de strijd tegen de Russische agressie. Namens Nederland nam de Minister van Defensie deel.

Deelnemende landen hielden, met het oog op het karakter van de doorlopende strijd, een sterk pleidooi voor blijvende (militaire) steun aan Oekraïne, ook met zwaardere wapens. Diverse Ministers benadrukten dat om Oekraïne in staat te stellen wapensystemen effectief te gebruiken, ook moet worden voorzien in de bijbehorende munitie, training, onderhoud en reserveonderdelen.

Toegezegde wapensystemen dienen hierbij snel in Oekraïne te arriveren. Nederland spoorde internationale partners aan tot een proactieve houding en eerlijke lastenverdeling omtrent de militaire steun aan Oekraïne. Bijvoorbeeld door het aanvullen (*backfill*) van door landen aan Oekraïne geleverde militaire goederen en gezamenlijke investeringen in militaire

systemen en munitie. Nederland benadrukte hierbij het belang om reeds bestaande instrumenten, waaronder de *European Peace Facility* (EPF) en *International Donors Coordination Cell* (IDCC) optimaal te benutten. Nederland riep daarnaast op tot actieve *outreach* naar landen die voor Oekraïne noodzakelijke militaire goederen tot hun beschikking hebben.

Deelnemers onderstreepten dat de coördinatie en samenwerking, zowel onderling als met Oekraïne zelf, moet worden versterkt. Het inzicht in de steun van internationale partners aan Oekraïne en in de knelpunten die landen hierbij ervaren dient hierbij te worden vergroot. Nederland gaf aan samen met Duitsland, de VS en andere partners, te willen werken aan de praktische uitwerking van de eerder gecirculeerde ideeën om de onderlinge samenwerking en coördinatie te versterken. Dit onder meer door het oprichten van werkgroepen en de versterking van onderliggende mechanismen voor besluitvorming, planning en coördinatie.

Ministers benadrukten voorts dat vergaande modernisering van de Oekraïense strijdkrachten nodig is om Oekraïne op de langere termijn in staat te stellen zich te verdedigen tegen Russische agressie. De groot-schalige training van de Oekraïense strijdkrachten, zoals via het oefenprogramma in het VK, is hierbij noodzakelijk.

Kopenhagen conferentie 11 augustus 2022

Op 11 augustus jl. vond op uitnodiging van Denemarken, het VK en Oekraïne een conferentie plaats om te spreken over militaire steun aan Oekraïne op de midden- en langere termijn. Hiervoor waren de Ministers van Defensie van de Noord-Europese landen uitgenodigd, alsmede een aantal andere gelijkgestemde bondgenoten waaronder de Verenigde Staten, Tsjechië, Slowakije, Japan, Canada, Georgië en Australië. Daarnaast waren het IDCC en de Europese Dienst voor Extern Optreden (EDED) vertegenwoordigd.

De Ministers onderstreepten dat meer samenwerking leidt tot een grotere collectieve bijdrage aan de veiligheid en stabiliteit van Oekraïne. De Ministers spraken hierbij specifiek over het stroomlijnen van inspanningen op het gebied van materiële ondersteuning, gemeenschappelijke financiering bijvoorbeeld via een gezamenlijk fonds, trainingen van diverse aard voor de Oekraïense strijdkrachten en ontmijning. Nederland benadrukte dat internationale partners Oekraïne optimaal dienen te ondersteunen door de diversiteit van het huidige aanbod van geleverde systemen, reserveonderdelen, onderhoud en training tot een minimum te beperken.

Het VK kondigde aan een internationaal fonds op te richten om Oekraïne, in nauwe samenwerking met de defensie-industrie, van materieel te kunnen voorzien nu steeds meer landen minder uit eigen voorraden kunnen leveren zonder dat dit een grote impact heeft op hun gereedheid en inzetbaarheid. Dit financieringsmechanisme is naast aankoop van wapensystemen ook breder gericht op, bijvoorbeeld, reserveonderdelen en aankoop van ander materieel en diensten. Verschillende landen hebben een financiële bijdrage toegezegd. Nederland onderzoekt deelname aan dit fonds.

II. Nederlandse bijdrage aan de versterking van de NAVO

In onderstaande paragraaf wordt u geïnformeerd over de verlenging van de Nederlandse Patriotinzet in Slowakije, de geplande inzet van 11 Luchtmobiele Brigade in Roemenië en het aansluiten van de Zr. Ms. Vlaar-

dingen bij de *Standing NATO Mine Countermeasures Group 2 (SNMCMG2)*.

Verlenging van de Nederlandse Patriotinzet in Slowakije

Uw Kamer is op 9 maart 2022 geïnformeerd over de inzet van één Nederlandse Patriot-luchtverdedigingseenheid in NAVO-verband op de luchtmachtbasis in Sliac, Slowakije, voor de duur van zes maanden (Kamerstuk 28 676 en 36 045, nr. 392). De Nederlandse Patrioteenheid is hier onderdeel van de *Air and Missile Defence Task Force* (AMDTF). De AMDTF beschermt het NAVO-verdragsgebied en de bevolking tegen inkomende raketten. Duitsland is *Framework Nation* van deze inzet.

Als gevolg van de Russische agressie is de veiligheidssituatie in Europa verslechterd. De NAVO versterkt daarom de collectieve verdedigings- en afschrikkingfunctie aan de oostflank van het verdragsgebied. Duitsland heeft, in overeenstemming met de NAVO en gastland Slowakije, besloten zijn Patriotinzet in Slowakije met twee jaar te verlengen. Zowel Duitsland als Slowakije hebben Nederland verzocht om de bijdrage aan de AMDTF te continueren.

Kabinetsstandpunt

Het kabinet acht een actieve Nederlandse militaire bijdrage aan de versterking van de oostflank van het NAVO-verdragsgebied van onverminderd belang. De multinationale luchtverdedigingsinzet in Slowakije maakt duidelijk dat een schending van het NAVO-verdragsgebied leidt tot de onmiddellijke betrokkenheid van het hele bondgenootschap. De inzet vormt daarom een belangrijk teken van eendracht, daadkracht en onderlinge solidariteit. Door de aanwezigheid van de Patriotluchtafweersystemen is de NAVO daarnaast in staat om direct het verdragsgebied te beschermen in het geval dat nodig is.

Verlenging inzet personeel tot 31 december 2023

Defensie heeft de mogelijkheden onderzocht om in te gaan op het verzoek tot verlenging. Uit dit onderzoek blijkt dat het terughalen van het materieel noodzakelijk is met het oog op de inzetbaarheid en de operationele gereedstelling van het Defensie Grondgebonden Luchtverdedigingscommando (DGLC). Daarom is besloten de inzet van het materieel (de Patriot-systemen) niet te verlengen.

Met *Framework Nation* Duitsland is een verlenging van de inzet van personeel overeengekomen in de periode vanaf 18 oktober 2022 tot en met 31 december 2023. Een multidisciplinair team van circa 15 Nederlandse militairen zal gedurende deze periode de Duitse Patriotsystemen helpen bemensen, in nauw overleg met Duitsland waar personeel ook schaars is. Door de langjarige gezamenlijke inzet wordt de nauwe operationele samenwerkingsrelatie tussen Nederland en Duitsland op het gebied van luchtverdediging verder vorm gegeven. Nederlandse militairen leren daarbij de Duitse (operationele) werkwijzen en systemen beter kennen.

Om de continuïteit van de Nederlandse bijdrage aan de AMDTF te waarborgen worden één of twee liaisonofficieren aangesteld voor de periode tussen de terugkeer (*re-deployment*) van de huidige inzet en de start van het nieuwe team.

Financiering

De additionele uitgaven die gemoeid zijn met de Nederlandse personele inzet voor de AMDTF voor genoemde periode worden geraamd op € 2 miljoen. Deze kosten worden gefinancierd uit het Budget Internationale Veiligheid (BIV).

Inzet van 11 Luchtmobiele Brigade in Roemenië

Uw Kamer is op 20 april 2022 geïnformeerd over de inzet van circa 150 Nederlandse militairen van 11 Luchtmobiele Brigade als onderdeel van de door Frankrijk geleide NAVO *Battle Group* in Roemenië (Kamerstuk 28 676, nr. 404).

Conform planning is de eenheid op 2 augustus 2022 naar Roemenië ontplooid.

Nederland draagt door de militaire aanwezigheid in Roemenië bij aan de collectieve verdediging en afschrikking van de NAVO aan de oostflank. De inzet duurt met het oog op het eigen voortzettingsvermogen in beginsel tot eind juni 2023. De eenheid is in staat om snel in actie te komen ter bescherming van het NAVO-verdragsgebied indien dit nodig is.

Nederland levert van 23 juni jl. tot en met 22 oktober 2022 tevens een genietaakteam van wisselende samenstelling en grootte met een maximum van 85 personen aan de Frans geleide genietaakgroep. Het genietaakteam voert constructiewerkzaamheden uit aan Camp Berthelot op het *Joint National Training Centre* in Cincu, waar de *Battle Group* is gestationeerd.

Aansluiten Zr.Ms. Vlaardingen bij de SNMCMG2

De mijnenjager Zr.Ms. Vlaardingen is op 7 augustus jl. aangesloten bij de *Standing NATO Mine Countermeasures Group 2* (SNMCMG2). De SNMCMG2 is een staand NAVO-vlootverband ten behoeve van mijnenbestrijding, dat onderdeel uitmaakt van de snelle reactiemacht van de NAVO: de *enhanced NATO Response Force* (eNRF). De SNMCMG2 opereert in- en rondom het Middellandse Zeegebied. Zr.Ms. Vlaardingen wordt initieel ingezet voor een periode van 15 weken.

Zr.Ms. Vlaardingen stond gepland om een bijdrage te leveren aan SNMCMG1, het noordelijke mijnenbestrijdingsverband van de NAVO. Gelet op de door NAVO aangegeven behoefte aan extra capaciteit in de SNMCMG2 en de mogelijkheid om hierdoor, indien gevraagd, snel met een mijnenjager te kunnen te ondersteunen bij de vrije doorvaart van graanschepen, is besloten om de Zr.Ms. Vlaardingen ter beschikking te stellen van de SNMCMG2.

De Minister van Defensie,
K.H. Ollongren

De Minister van Buitenlandse Zaken,
W.B. Hoekstra